

brud 1914 er hele Spørgsmaalet om Forsvarsordningen foreløbig lagt til Side, kan ikke danne noget Stridsspørgsmaal mellem de to Oppositionspartier, og ved Grundlovens Vedtagelse 1915 bringes ogsaa det andet store Stridsspørgsmaal ud af Diskussionen.

En ny Tid — det hævder vi i alle Tilfælde fra vor Side — begynder dermed, og det, som jeg for denne Tids Vedkommende, hvor man i saa høj Grad har angrebet den Politik, som det konservative Folkeparti har ført, vil pege paa, er dette, at efter at denne Udvikling er gaaet for sig, og vi er naaet til Aaret 1915, saa tager man fra konservativ Side Konsekvensen af disse Begivenheder, og Konsekvensen af disse Begivenheder tager Konservatismen derigenem, at det gamle Højre, de Frikonservative og de Venstremænd, som ikke var tilfredse med Partiet Venstres Politik, og som mente, at der skulde være et Samarbejde til konservativ Side, i Efteraaret 1915 og i Januar 1916 danner det konservative Folkeparti. Det dannes efter mit Skøn paa den Grundtanke, at i Fremtidens Politik vil to Konstellationer komme til at staa overfor hinanden: til den ene Side det konservative Folkeparti og Venstre, til den anden Side det radikale Venstre og Socialdemokratiet. Og vi peger videre paa, at i Fremtidens Politik vil det ikke dreje sig om Forsvarssag og Forfatningssag. Nej, det er de sociale og økonomiske Spørgsmaal, der vil blive de afgørende. Vi siger derfor, at i denne Kamp maa de to Partier finde hinanden. Vi bygger hele vort Partis Program op over den Tankegang: de to Partier til den ene Side og de to til den anden, og vi siger: Paa de to store Omraader, det sociale og det økonomiske, staa Striden om, hvorvidt der skal føres en socialistisk Politik, en Politik, der peger mere og mere mod Tvang, eller der skal føres en borgerlig Politik — det ærede Medlem Hr. Borgbjerg tillader utvivlsomt, at jeg siger en borgerlig Politik, naar jeg dermed mener en Politik, som forlanger, at Samfundet skal arbejdes videre frem paa den økonomiske Udviklingsbasis, som det ligger paa i Øjeblikket. Og samtidig med, at vi peger paa dette fra det konservative Folkepartis Side, faar vi ved Valgloven i 1915 ogsaa en Mulighed for tilstrækkelig

stærkt at vise, at der staaer en Magt bag ved disse Krav.

Vi rejser altsaa fra det konservative Folkepartis Side i 1915 Krav om, at man ogsaa fra Partiet Venstres Side skal forstaa, at det maa være de to Partier, der nu skal arbejde sammen. Ved Valget i 1918 kunde, som ærede Medlemmer utvivlsomt vil erindre, Venstre endnu ikke ret gøre sig fortroligt med, at de skønne Dage fra 1872 til 1913, da Partiet alene var Flertal, var forbi, de vilde ikke forstaa, at vi havde Ret, da vi sagde, at de Tider var forbi for stedse. Overfor de Angreb, de Radikale og Socialdemokraterne rejste mod en virkelig Gennemførelse af Valgloven af 1915 gennem deres Alliance, sagde det konservative Folkeparti: Saa maa vi gøre det samme. Men Venstre forstod efter min Mening ikke i 1918, at vi havde Ret, man vilde stadig bevare det Indtryk, at Venstre alene kunde blive Flertal i dette høje Ting. Man havde jo ogsaa mere og mere fra Venstres Side fortalt Befolkningen, saaledes som man ogsaa endnu gør det, at den egentlige Kamp i dette Land stod imellem Partiet Venstre og Socialdemokratiet. Det var ogsaa saaledes under Krigen, at Gang efter Gang, naar der skulde rejses en virkelig Opposition, kunde det ikke være den lille konservative Gruppe, som sad med kun 7—8 Repræsentanter, nej, naar Befolkningen skulde se hen til noget, der var Styrke og Kraft i, saa vidste man, at man maatte have Partiet Venstre med.

Og stille og umærkeligt, som det ærede Medlem Hr. J. C. Christensen havde forandret sit Parti fra et i alt Fald ikke særdeles forsvarsvenligt Parti til et forsvarsvenligt Parti, stille og umærkeligt som han havde ført sit Parti over fra en Midtstilling, førte han det nu over til en Fløjpolitik. Stille og umærkeligt udførte det ærede Medlem Hr. J. C. Christensen dette Arbejde, dygtigt, som alt, hvad det ærede Medlem politisk har foretaget sig, og det var jo ogsaa saaledes, at Venstres Struktur, navnlig i det andet høje Ting, forandredes.

Jeg skal ikke komme nærmere ind paa det, men hvis man sammenligner Venstres nuværende Landstingsgruppe med den Landstingsgruppe, som det konservative Folkeparti har, saa vil man se, at i Venstres Landstingsgruppe er der en Højesterets-